

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Split

KLASA: 041-01/20-05/3
URBROJ: 613-19-21-8

Split, 7. travnja 2021.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
JADROPLOV D.D., SPLIT
ZA 2019.

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O DRUŠTVU	5
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	5
	Planiranje	6
	Financijski izvještaji	7
III.	REVIZIJA ZA 2019.	16
	Ciljevi i područja revizije	16
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	16
	Metode i postupci revizije	17
	Nalaz za 2019.	18
	Provedba naloga i preporuka	27
IV.	ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE	29

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članaka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija društva Jadroplov d.d., Split (dalje u tekstu: Društvo) za 2019.

Predmet revizije bili su konsolidirani godišnji financijski izvještaji, i to: Bilanca (Izvještaj o financijskom položaju), Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti), Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala i Bilješke uz financijske izvještaje.

Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Društva sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, prihodi, rashodi, imovina, obveze te nabava.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima izraženo je uvjetno mišljenje, a o usklađenosti poslovanja bezuvjetno mišljenje.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) UVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji istinito i fer iskazuju financijski položaj Društva na 31. prosinca 2019. i njegovu financijsku uspješnost za 2019. u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MSFI), osim u dijelu opisanom u odjeljku Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima.

Osnova za izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Temeljnim načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Činjenice koje su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja opisane su u nastavku.

- U okviru drugih poslovnih prihoda iskazani su prihodi od prodaje goriva u iznosu od 49.794.490,00 kn, a u okviru materijalnih troškova iskazani su troškovi za gorivo u iznosu od 59.581.304,00 kn.

Društvo je na računu prihoda od prodaje goriva evidentiralo uplate naručitelja za gorivo koje se nalazi u brodu kod preuzimanja broda od Društva, a na računu troškova za gorivo uplate za gorivo koje je Društvo otkupilo od naručitelja kod povrata broda. Osim evidentiranja uplata Društva za otkupljeno gorivo, na računu troškova za gorivo evidentirani su i troškovi za gorivo koje je Društvo nabavljalo tijekom godine. S obzirom na to da kontrola nad gorivom ne prelazi na naručitelja jer Društvo ima obvezu otkupa vraćenog goriva po jednakoj cijeni, Društvo je trebalo uplate naručitelja za gorivo kod preuzimanja broda evidentirati na računu obveza za primljene naknade, a uplate za gorivo koje je Društvo otkupilo od naručitelja kod povrata broda evidentirati kao podmirenje obveze za primljene naknade, uz nastavak priznavanja zaliha goriva. Razliku između iznosa koje su uplatili naručitelji broda za gorivo koje se nalazi na brodu i iznosa koje je Društvo platilo za otkup goriva trebalo je evidentirati na računu prihoda od prodaje goriva, odnosno na računu troškova za gorivo, uz istodobno evidentiranje promjena zaliha goriva. S obzirom na to da je Društvo na računu prihoda od prodaje goriva evidentiralo sve uplate naručitelja broda za gorivo, na računu troškova za gorivo sve isplate Društva za otkupljeno gorivo, umjesto da je evidentiralo razliku između iznosa koje su naručitelji uplatili i iznosa koje je Društvo isplatilo za otkupljeno gorivo uz priznavanja zaliha goriva jer zalihe nisu vođene, nije moguće utvrditi za koliko su prihodi od prodaje goriva i troškovi goriva više iskazani te stvarno stanje zaliha goriva. (točka 2. Nalaza)

Isticanje pitanja

Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku Financijski izvještaji, u kojoj su u okviru Izvještaja o financijskom položaju (Bilanca) opisane činjenice u vezi s prenesenim gubitkom iz prethodnih godina i gubitkom tekuće godine te zaduživanje Društva u 2020. Kapital i rezerve Društva na koncu 2019. iskazani su u negativnom iznosu od 53.144.033,00 kn. Odnose se na upisani kapital u iznosu od 81.833.700,00 kn, rezerve u iznosu od 234.991.297,00 kn (rezerve iz preračuna tečaja financijskih izvještaja ovisnih društava), preneseni gubitak iz prethodnih godina u iznosu od 76.169.960,00 kn te gubitak tekuće godine u iznosu od 293.799.070,00 kn. Na temelju odluke Glavne skupštine iz prosinca 2020. smanjen je temeljni kapital Društva za 65.466.960,00 kn (s 81.833.700,00 kn na 16.366.740,00 kn) te je smanjena nominalna vrijednost dionica za 40,00 kn (s 50,00 kn na 10,00 kn). Glavna skupština je u prosincu 2020. donijela odluku o pokriću gubitka ostvarenog u 2019., prema kojoj će se gubitak pokriti iz poslovanja budućeg razdoblja, a iznos za koji je temeljni kapital smanjen u visini od 65.466.960,00 kn prenosi se u rezerve Društva za pokriće gubitka iz prijašnjih godina.

U 2020. Društvo se zadužilo u iznosu od 278.344.000,00 kn za zatvaranje kreditnih obveza prema najvećem vjerovniku u iznosu od 175.344.000,00 kn te obveza prema bankama, dobavljačima i pomorcima u iznosu od 103.000.000,00 kn. Za osiguranje naplate na temelju zaduživanja u iznosu od 175.344.000,00 kn upisane su hipoteke na brodovima Peristil, Sveti Dujam, Solin i Bene, za zaduživanje u iznosu od 55.000.000,00 kn izdano je državno jamstvo u iznosu od 44.000.000,00 kn i upisane su hipoteke na brodovima Split i Trogir te nekretninama Društva, a za zaduživanje u iznosu od 48.000.000,00 kn izdano je državno jamstvo.

Od siječnja 2020. pojava pandemije koronavirusa utjecala je na globalnu gospodarsku krizu koja je utjecala i na pomorsko tržište. Zbog zatvaranja zemalja i luka te usporenog ili zaustavljenog prometa roba očekuju se teže ekonomske posljedice diljem svijeta koje se, između ostalog, odnose i na smanjenje prihoda od vozarina, vrijednosti brodova te likvidnost Društva.

B) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Društva za 2019. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2019. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

Obveze Društva

Društvo je obvezno pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2019. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O DRUŠTVU

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Društvo je pravni slijednik poduzeća Jadranska slobodna plovidba osnovanog 1947. Nakon usklađenja općih akata sa Zakonom o trgovačkim društvima (Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11 – pročišćeni tekst, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15 i 40/19), u svibnju 1993. preoblikovano je u dioničko društvo i upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu. Matični broj je 060000041, a OIB 54431828108. Sjedište je Obala kneza Branimira 16, Split.

Osnovna djelatnost Društva je međunarodni pomorski prijevoz robe vlastitim brodovima u kategoriji slobodne plovidbe, upravljanje posadom i tehničko održavanje brodova. Osnovna djelatnost se najvećim dijelom odvija u inozemstvu. Društvo djeluje i kao putnička agencija.

Društvo je osnivač i vlasnik sedam povezanih društava (dalje u tekstu: povezana društva), od kojih je jedno društvo u 2019. ugašeno jer nije bilo aktivno. Koncem 2019. Društvo i njegova povezana društva imaju u vlasništvu šest brodova (namijenjeni za prijevoz rasutih tereta), a na brodovima plove hrvatski pomorci.

Koncem 2019. temeljni kapital Društva iznosi 81.833.700,00 kn i podijeljen je na 1 636 674 redovne dionice na ime, svaka nominalne vrijednosti od 50,00 kn. Republika Hrvatska ima 1 152 904 dionice (70,4 %), domaće fizičke osobe 425 709 dionica (26,0 %), financijske institucije 37 161 dionicu (2,3 %), Društvo 10 011 (trezorske) dionice (0,6 %), strane osobe 5 766 dionica (0,4 %), trgovačka društva 5 118 dionica (0,3 %) i Sindikat pomoraca Hrvatske pet dionica. Dionice Društva kotiraju na službenom tržištu Zagrebačke burze te Društvo primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja, koji su donijeli Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza.

Na temelju odluke Glavne skupštine iz studenoga 2019. izmijenjene su odredbe Statuta iz rujna 2017. koje se odnose na ovlaštenje Uprave da u roku od pet godina poveća temeljni kapital Društva izdavanjem novih dionica do iznosa od 40.000.000,00 kn.

Prema Statutu, tijela Društva su Glavna skupština, Nadzorni odbor i Uprava.

Glavnu skupštinu čine svi dioničari Društva. Glavna skupština, između ostalog, bira i razrješuje tri člana Nadzornog odbora, utvrđuje godišnja financijska izvješća, odlučuje o uporabi dobiti, o izmjenama statuta, povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala, isključenju ili ograničenju prava prvenstva pri upisu novih dionica, vrstama dionica i njihovoj nominalnoj vrijednosti, odlučuje o prestanku Društva te imenuje revizora Društva.

Nadzorni odbor ima pet članova. Tri člana imenuje Glavna skupština, a po jednog člana imenuje Centar za restrukturiranje i prodaju (koji upravlja dionicama u ime Republike Hrvatske i drugih imatelja dionica) i Radničko vijeće. Mandat članova Nadzornog odbora traje četiri godine. Nadzorni odbor, između ostalog, donosi odluke o imenovanju i opozivu predsjednika i članova Uprave, podnosi Glavnoj skupštini pisano izvješće o obavljenom nadzoru nad vođenjem Društva, ispituje godišnja financijska izvješća i izvješće o stanju Društva te daje prijedlog odluke o uporabi dobiti, daje suglasnost Upravi za pojedine poslove i pravne radnje te zastupa Društvo prema Upravi.

Uprava ima do pet članova, od kojih je jedan predsjednik Uprave.

Predsjednika i članove Uprave imenuje Nadzorni odbor na vrijeme od pet godina, s mogućnosti reizbora. Uprava, između ostalog, vodi poslove i upravlja poslovanjem Društva, priprema odluke i opće akte koje donosi Glavna skupština, izvršava odluke Glavne skupštine, priprema i podnosi izvješća Nadzornom odboru te saziva Glavnu skupštinu.

U 2019. članovi Uprave bili su Branimir Kovačić (predsjednik), Dalibor Filipović (do 30. lipnja 2019.) i Mario Radačić (članovi), a u vrijeme obavljanja revizije (prosinac 2020.) Branimir Kovačić (predsjednik) i Mario Radačić (član).

Koncem 2019. Društvo je imalo 34 zaposlenika. Početkom godine na brodovima je bilo zaposleno 130 pomoraca, a koncem 2019. zaposleno je 115 pomoraca.

Planiranje

Društvo je u prosincu 2018. donijelo Financijski plan za 2019., a izmjene Financijskog plana u ožujku 2019. Financijskim planom planirani su prihodi u iznosu od 240.214.854,00 kn, rashodi u iznosu od 238.858.690,00 kn te dobit u iznosu od 1.356.164,00 kn. Izmjenama Financijskog plana prihodi su planirani u iznosu od 237.162.334,00 kn, rashodi u iznosu od 242.347.536,00 kn te je planiran gubitak u iznosu od 5.185.202,00 kn.

Vrijednosno značajniji planirani prihodi odnose se na operativne prihode u iznosu od 150.305.188,00 kn i prihode od prodaje goriva u iznosu od 79.035.418,00 kn. Vrijednosno značajniji planirani rashodi odnose se na troškove tekućeg održavanja u iznosu od 83.795.093,00 kn, troškove goriva u iznosu od 78.646.146,00 kn, amortizaciju u iznosu od 42.148.528,00 kn i troškove kamata u iznosu od 19.732.165,00 kn.

Prema financijskim izvještajima i godišnjem izvješću o poslovanju Društva za 2019., prihodi su ostvareni u iznosu od 177.427.651,00 kn, što je 59.734.683,00 kn ili 25,2 % manje od plana. Rashodi su ostvareni u iznosu od 471.226.721,00 kn, što je 228.879.185,00 kn ili 94,4 % više od plana, te gubitak u iznosu od 293.799.070,00 kn.

Društvo je, u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture i Ministarstvom financija, donijelo Plan restrukturiranja od 2015. do 2019., koji je u svibnju 2018. odobrila Europska komisija. Cilj restrukturiranja je vratiti profitabilnost i dugoročno održivi poslovni model koji bi omogućio da se Društvo natječe na međunarodnom tržištu broskog prijevoza i nastavi djelovati kao jedan od najvažnijih poslodavaca za hrvatske posade.

Planom restrukturiranja predviđeno je reprogramiranje postojećih kreditnih obveza prema najvećem vjerovniku podizanjem novog kredita u iznosu od 49.900.000,00 USD (uz državnu garanciju do konca otplate kredita u iznosu od 10.000.000,00 USD), predviđena su državna jamstva za zaduživanje u iznosu od 92.000.000,00 kn i novo zaduživanje od 2018. u iznosu od 48.500.000,00 kn (za podmirenje svih obveza iz kredita dvije poslovne banke uz državnu garanciju do 50,0 % iznosa kredita ili 24.300.000,00 kn, a 50,0 % od iznosa kredita zalogom na nekretninama i brodovima Split ili Trogir kao vlastiti doprinos Društva). Osim toga, planirana je prodaja poslovnog prostora Društva u iznosu od 45.900.000,00 kn te je planirana državna potpora kao pomoć u restrukturiranju Društva u iznosu od 13.000.000,00 kn.

U vezi s planiranim reprogramiranjem kreditnih obveza prema najvećem vjerovniku podizanjem novog kredita u iznosu od 49.900.000,00 USD uz 10.000.000,00 USD državne garancije i novo zaduživanje kod poslovne banke u iznosu od 48.500.000,00 kn i državne garancije do 50,0 % od iznosa kredita, Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz siječnja 2020. stavljene su izvan snage Odluka o davanju državnog jamstva u korist poslovne banke iz studenoga 2018. (banka je u međuvremenu odustala od kreditiranja brodarstva) i Odluka o davanju državnog jamstva u korist poslovne banke iz lipnja 2019.

Planom restrukturiranja planirana su državna jamstva u iznosu od 92.000.000,00 kn. U siječnju i srpnju 2020. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju državnog jamstva u korist dvije poslovne banke za kreditna zaduženja Društva. U veljači 2020. Društvo se zadužilo kod poslovne banke u iznosu od 55.000.000,00 kn, za koje je izdano državno jamstvo u iznosu od 44.000.000,00 kn, a u kolovozu 2020. kod poslovne banke u iznosu od 48.000.000,00 kn, za koje je izdano državno jamstvo u iznosu od 48.000.000,00 kn.

Planirana prodaja poslovnog prostora (prema obrazloženju Uprave) u iznosu od 45.900.000,00 kn nije ostvarena zbog neriješenih imovinskopravnih odnosa (poslovna zgrada je u suvlasništvu Društva 35,62 %, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje 31,45 %, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje 27,16 % i Socijaldemokratske partije 5,77 %).

Prema Planu restrukturiranja, Društvu su doznačene državne potpore u iznosu od 13.000.000,00 kn (u 2018. u iznosu od 8.000.000,00 kn, u 2019. u iznosu od 5.000.000,00 kn). Sredstva su doznačena za podmirenje obveza za tekuće održavanje, tekuće troškove brodova i otpremnine zaposlenicima, na temelju Ugovora o načinu i korištenju proračunskih sredstava subvencije za pomoć restrukturiranju Društva, zaključenog s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture u svibnju 2018., i odluke ministra.

Ostvarenjem Plana restrukturiranja i poboljšanim stanjem vozarina na svjetskom tržištu, Uprava je mišljenja da Društvo može poslovati prema načelu vremenske neograničenosti poslovanja.

Financijski izvještaji

Društvo je obvezno voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu (Narodne novine 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20 i 47/20 – ispravak), Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Narodne novine 95/16 i 144/20) te Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Prema odredbama Zakona o računovodstvu, Društvo je razvrstano u srednje poduzetnike. Financijski izvještaji za 2019. predstavljaju konsolidirane financijske izvještaje Društva i njegovih povezanih društava. Sastavljeni su propisani konsolidirani financijski izvještaji, i to: Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca), Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (Račun dobiti i gubitka i Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti), Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama kapitala i Bilješke uz financijske izvještaje. Osim navedenog, Društvo je sastavilo konsolidirano Godišnje izvješće s izvješćem posloводства, izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, izjavom o odgovornosti Uprave i revizorskim izvješćem.

Financijski izvještaji javno su objavljeni u Registru godišnjih financijskih izvještaja.

a) Račun dobiti i gubitka

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2019., ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 177.427.651,00 kn, rashodi u iznosu od 471.226.721,00 kn te gubitak u iznosu od 293.799.070,00 kn.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2018.	Ostvareno za 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Poslovni prihodi	229.201.390,00	175.477.648,00	76,6
1.1.	Prihodi od prodaje	128.742.437,00	111.722.014,00	86,8
1.2.	Drugi poslovni prihodi	100.458.953,00	63.755.634,00	63,5
2.	Financijski prihodi	6.651.686,00	1.950.003,00	29,3
	Ukupni prihodi	235.853.076,00	177.427.651,00	75,2

Vrijednosno najznačajniji udjel imaju prihodi od prodaje u iznosu od 111.722.014,00 kn ili 63,0 % ukupnih prihoda. Svi drugi prihodi (drugi poslovni prihodi i financijski prihodi) iznose 65.705.637,00 kn ili 37,0 % ukupnih prihoda. U odnosu na prethodnu godinu, vrijednosno su značajnije smanjeni drugi poslovni prihodi za 36.703.319,00 kn ili 36,5 %, najvećim dijelom zbog manje iskazanih prihoda od prodaje goriva za 18.644.022,00 kn te prihoda od ukidanja dugoročnih rezervacija za troškove i rizike (iz sudskih sporova), koji su u 2018. ostvareni u iznosu od 14.941.551,00 kn, a 2019. nisu ostvareni.

Prihodi od prodaje iznosili su 111.722.014,00 kn. Odnose se na prihode od vozarina prema brodarskim ugovorima na vrijeme u iznosu od 101.606.138,00 kn i brodarskim ugovorima na putovanje u iznosu od 10.115.876,00 kn.

Prema brodarskim ugovorima na vrijeme, prijevoznik se obvezuje da će naručitelju tijekom ugovorenog razdoblja prepustiti potpuno opremljen brod s posadom, a naručitelj se obvezuje podmiriti ugovorenu vozarinu. Ugovorena usluga u brodarskom ugovoru na vrijeme izvršena je tijekom trajanja ugovora, počevši od trenutka kada je brod predan naručitelju do njegove ponovne isporuke Društvu pa se brodarski ugovori na vrijeme smatraju operativnim najmom i iskazuju u skladu s Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 16 – Najmovi.

U 2019. Društvo je zaključilo više brodarskih ugovora na vrijeme, prema kojima su brodovi dani u najam pod različitim uvjetima, ovisno o pojedinom ugovoru. Društvo je, uz posredovanje brokera na pomorskom tržištu, s naručiteljima zaključivalo brodarske ugovore na vrijeme na standardnim obrascima prema uobičajenoj praksi u pomorstvu. Brodovi su davani u najam na rok od 15 dana do 13 mjeseci. Ugovorena vozarina prema brodarskim ugovorima na vrijeme, koje je zaključilo Društvo s naručiteljem, ovisila je o kretanju BSI indeksa (indeks cijena vozarina za tržište Supramax brodova) i iznosila je od 2.100,00 USD do 13.972,00 USD po danu najma. Prosječna dnevna najamnina po ugovorima na vrijeme na koncu 2019. iznosila je 8.257,00 USD. Vozarine su ugovarane u fiksnom iznosu ili u postotku od BSI indeksa te ovisno o dužini trajanja najma.

Prema brodarskom ugovoru na putovanje, prijevoznik se obvezuje da će naručitelju prevesti teret iz jednog mjesta u drugo, a naručitelj se obvezuje podmiriti ugovorenu vozarinu.

S obzirom na to da Društvo ima pravo na vozarinu u ugovorenoj vrijednosti, iskazuje prihode u iznosu koji ima pravo zaračunati u skladu s Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 15. B16 – Prihodi od ugovora s kupcima.

Drugi poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 63.755.634,00 kn. Vrijednosno najznačajniji odnose se na prihode od prodaje goriva u iznosu od 49.794.490,00 kn, prihode iz državnog proračuna (državna potpora prema Planu restrukturiranja) u iznosu od 5.000.000,00 kn te prihode od osiguravajućih društava (refundacije šteta na temelju ugovora o osiguranju brodova i tereta) u iznosu od 3.514.482,00 kn. Prihodi od prodaje goriva odnose se na iskazane prihode od naručitelja za preuzetu zalihu goriva u brodu kod preuzimanja broda.

Financijski prihodi iznosili su 1.950.003,00 kn, a odnose se na prihode od pozitivnih tečajnih razlika u iznosu od 1.677.275,00 kn i prihode od kamata u iznosu od 272.728,00 kn.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2018.	Ostvareno za 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Poslovni rashodi	235.254.169,00	439.879.692,00	187,0
1.1.	Materijalni troškovi	91.735.204,00	85.529.575,00	93,2
1.2.	Troškovi osoblja	4.787.796,00	4.923.519,00	102,8
1.3.	Amortizacija	37.945.657,00	42.584.087,00	112,2
1.4.	Drugi troškovi	74.943.759,00	85.016.276,00	113,4
1.5.	Vrijednosna usklađenja	25.028.238,00	221.061.185,00	883,2
1.6.	Rezerviranja	78.655,00	20.941,00	26,6
1.7.	Drugi poslovni rashodi	734.860,00	744.109,00	101,3
2.	Financijski rashodi	34.619.026,00	31.347.029,00	90,5
	Ukupno	269.873.195,00	471.226.721,00	174,6

Vrijednosno značajniji udjel imaju troškovi vrijednosnih usklađenja u iznosu od 221.061.185,00 kn ili 46,9 %, materijalni troškovi u iznosu od 85.529.575,00 kn ili 18,2 %, drugi troškovi u iznosu od 85.016.276,00 kn ili 18,0 % i amortizacija u iznosu od 42.584.087,00 kn ili 9,0 % ukupnih rashoda. Svi drugi rashodi (financijski rashodi, troškovi osoblja, drugi poslovni rashodi, rezerviranja) iznose 37.035.598,00 kn ili 7,9 % ukupnih rashoda.

Vrijednosno najznačajnije odstupanje u odnosu na prethodnu godinu odnosi se na povećanje troškova vrijednosnih usklađenja za 196.032.947,00 kn ili 783,2 %, najvećim dijelom zbog priznavanja rashoda radi umanjenja vrijednosti imovine (brodova).

Materijalni troškovi iznosili su 85.529.575,00 kn. Odnose se na troškove sirovina i materijala u iznosu od 79.975.503,00 kn i druge vanjske troškove u iznosu od 5.554.072,00 kn. Vrijednosno značajniji troškovi sirovina i materijala odnose se na troškove goriva u iznosu od 59.581.304,00 kn, rezervnih dijelova u iznosu od 10.938.268,00 kn, maziva u iznosu od 4.425.725,00 kn i potrošnog materijala u iznosu od 4.424.472,00 kn.

Vrijednosno značajniji drugi vanjski troškovi odnose se na troškove namirnica za pomorce u iznosu od 3.708.186,00 kn i troškove intelektualnih usluga (vrijednosno značajnije odnose se na revizorske usluge i usluge financijskog savjetovanja u iznosu od 440.227,00 kn) u iznosu od 538.743,00 kn.

Troškovi osoblja iznosili su 4.923.519,00 kn. Odnose se na brutoplaće u iznosu od 4.232.976,00 kn te doprinose na plaće u iznosu od 690.543,00 kn. Plaće zaposlenicima isplaćene su u skladu s Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta iz kolovoza 2017. i siječnja 2018. te Odlukom o visini osnovice za obračun plaće zaposlenika iz rujna 2017. Plaće predsjedniku i članovima Uprave isplaćene su u skladu s Odlukom o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava (Narodne novine 83/09, 03/11, 03/12, 46/12, 22/12, 25/14 i 77/14). Najviša isplaćena brutoplaća u 2019. iznosila je 23.394,00 kn (neto 16.155,00 kn), a najniža brutoplaća iznosila je 4.747,00 kn (neto 3.798,00 kn). Prosječna godišnja brutoplaća u 2019. iznosila je 10.975,00 kn, a prosječna godišnja netoplaća 7.755,00 kn. Doprinosi, porezi i prirez obračunani su i plaćeni u skladu s propisima.

Troškovi amortizacije iznosili su 42.584.087,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na troškove amortizacije brodova u iznosu od 41.235.864,00 kn i građevinskih objekata u iznosu od 996.915,00 kn. Obračun amortizacije obavljen je linearnom metodom primjenom stopa amortizacije utvrđenih računovodstvenim politikama Društva.

Drugi troškovi iznosili su 85.016.276,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na troškove posade na brodovima u iznosu od 38.690.015,00 kn, troškove osiguranja (osiguranje trupa i stroja, tereta i posade na brodovima) u iznosu od 8.160.439,00 kn, naknade šteta (na temelju zahtjeva naručitelja zbog zastoja na putu uzrokovanih kvarom broda, dizalice, skretanjem s ugovorene rute) u iznosu od 7.733.148,00 kn, troškove održavanja i popravaka broda u iznosu od 6.719.658,00 kn te druge troškove na brodu u iznosu od 6.672.532,00 kn.

Troškovi posade na brodovima iznosili su 38.690.015,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na troškove brutoplaća pomoraca u iznosu od 31.296.020,00 kn, putnih karata pri ukrcaju i iskrcaju pomoraca u iznosu od 3.122.049,00 kn te usluge agenta u iznosu od 1.626.182,00 kn. Nacionalnim kolektivnim ugovorom za hrvatske pomorce na brodovima u međunarodnoj plovidbi 2019. – 2020. (Narodne novine 119/18) utvrđeno je, između ostalog, zapošljavanje pomoraca, ukrcaj, radno vrijeme, plaća, godišnji odmor, bolovanje, prehrana, smještaj, sastav i broj članova posade, plovidba u visokorizičnim područjima te prestanak zaposlenja. Vrijeme ukrcaja na brodove razlikuje se ovisno o zvanju članova posade broda. Pomorci zaključuju ugovore o radu s Društvom, a plaće im se isplaćuju s računa Društva na njihove devizne račune, nakon što se na temelju internih naloga s računa povezanih društava prenesenu novčana sredstva na račun Društva. Troškovi putnih karata pri ukrcaju i iskrcaju pomoraca odnose se na troškove avionskih karata te drugih vrsta prijevoza pomoraca od/do broda. Troškovi usluga agenta odnose se, između ostalog, na poslove agenta u vezi s prijamom i otpremom broda iz luke i u luku, asistiranja kapetanu u poslovima u vezi s ukrcajem i iskrcajem tereta, komunikaciju s lučkim vlastima, komunikaciju između broda (zapovjednika) i vlasnika tereta, organiziranje ukrcaja i iskrcaja pomoraca te asistenciju tehničkoj službi kod dokovanja broda.

Troškovi vrijednosnih usklađenja iznosili su 221.061.185,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na troškove vrijednosnog usklađenja dugotrajne imovine (umanjenje vrijednosti brodova) u iznosu od 219.897.581,00 kn.

Financijski rashodi iznosili su 31.347.029,00 kn.

Vrijednosno značajniji odnose se na rashode za kamate po kreditima u iznosu od 18.689.238,00 kn, zatezne kamate po kreditima u iznosu od 7.885.025,00 kn i negativne tečajne razlike u iznosu od 3.926.160,00 kn. Zatezne kamate po kreditima odnose se na zatezne kamate prema poslovnim bankama zbog nepodmirenja obveza za glavnice kredita i redovnu kamatu zbog nelikvidnosti, a vrijednosno značajnije odnose se na zatezne kamate prema poslovnoj banci u iznosu od 6.261.454,00 kn, koje je banka početkom 2020. otpisala.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2019., ukupna vrijednost sredstava i izvora sredstava iznosila je 449.968.225,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i kapitala.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i kapitala

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja 2019.	31. prosinca 2019.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
I.	Aktiva	692.017.023,00	449.968.225,00	65,0
1.	Dugotrajna imovina	656.834.718,00	413.015.831,00	62,9
1.1.	Nematerijalna imovina	610,00	0,00	-
1.2.	Materijalna imovina	656.799.977,00	412.979.722,00	62,9
1.3.	Odgođena porezna imovina	34.131,00	36.109,00	105,8
2.	Kratkotrajna imovina	23.997.483,00	18.689.565,00	77,9
2.1.	Zalihe	12.115.929,00	7.389.772,00	61,0
2.2.	Potraživanja	6.818.388,00	7.055.433,00	103,5
2.3.	Kratkotrajna financijska imovina	3.546.099,00	3.637.643,00	102,6
2.4.	Novac u banci i blagajni	1.517.067,00	606.717,00	40,0
3.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	11.184.822,00	18.262.829,00	163,3
II.	Pasiva	692.017.023,00	449.968.225,00	65,0
1.	Kapital i rezerve	232.539.161,00	-53.144.033,00	- 22,9
2.	Rezerviranja	170.658,00	180.546,00	105,8
3.	Dugoročne obveze	164.246.128,00	171.134.158,00	104,2
4.	Kratkoročne obveze	295.061.076,00	331.797.554,00	112,5

U odnosu na stanje iskazano početkom godine, vrijednost kapitala i rezervi manja je za 285.683.194,00 kn ili 122,9 % (najvećim dijelom zbog ostvarenog gubitka tekuće godine u iznosu od 293.799.070,00 kn) i imovine za 242.048.798,00 kn ili 35,0 % (najvećim dijelom zbog umanjenja vrijednosti brodova). Obveze su veće za 43.624.508,00 kn ili 9,5 % (najvećim dijelom zbog većih kratkoročnih obveza po dugoročnim kreditima i obveza prema dobavljačima).

Vrijednosno značajnija dugotrajna imovina odnosi se na vrijednost brodova u iznosu od 410.333.822,00 kn i građevinske objekte (upravna zgrada, poslovni objekti i skladište) u iznosu od 2.452.983,00 kn. Koncem 2019. Društvo u vlasništvu ima šest brodova, prosječne starosti 13,7 godina. S obzirom na to da je knjigovodstvena vrijednost brodova bila veća od utvrđene vrijednosti u upotrebi, Društvo je koncem 2019. provelo vrijednosno usklađenje te je umanjilo vrijednost brodova za 219.897.581,00 kn.

Umanjenje vrijednosti brodova provedeno je prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 36 – Umanjenje imovine.

Kratkotrajna imovina odnosi se na vrijednost zaliha u iznosu od 7.389.772,00 kn, kratkoročna potraživanja u iznosu od 7.055.433,00 kn, kratkotrajnu financijsku imovinu (depoziti u poslovnim bankama za osiguranje po ugovoru o dugoročnom kreditu u iznosu od 3.324.955,00 kn i ugovoru o izdavanju devizne garancije u iznosu od 312.688,00 kn) u iznosu od 3.637.643,00 kn te novac u banci i blagajni u iznosu od 606.717,00 kn.

Zalihe u vrijednosti od 7.389.772,00 kn odnose se na zalihe goriva u vrijednosti od 5.587.521,00 kn i maziva u vrijednosti od 1.802.251,00 kn. Prigodom nabave, gorivo se evidentira kao trošak po nabavnoj cijeni. U slučajevima kad se brodovi daju u najam, gorivo koje se nalazi u brodu Društvo naplaćuje od naručitelja te evidentira prihod, a kod povrata broda iz najma, gorivo koje se nalazi u brodu Društvo plaća unajmitelju te evidentira rashod goriva. Koncem 2019., ako brod nije uposlen ili unajmitelju nije prodano gorivo, za vrijednost zaliha goriva na brodu stornira se rashod goriva uz istodobno povećanje zaliha. Slijedom navedenog, gorivo na brodovima Trogir, Bene i Split iskazano je koncem 2019. na zalihama goriva.

Potraživanja koncem 2019. iznose 7.055.433,00 kn. Vrijednosno najznačajnija odnose se na potraživanja od osiguravajućih društava (refundacije šteta na temelju ugovora o osiguranju brodova i tereta) u iznosu od 2.856.780,00 kn, potraživanja od kupaca u iznosu od 2.526.147,00 kn te potraživanja od trgovačkog društva za koje se vodi sudski spor u iznosu od 1.340.357,00 kn.

Potraživanja od kupaca (nakon ispravka vrijednosti) iznose 2.526.147,00 kn. Prema analitičkim evidencijama, ukupna potraživanja od kupaca prije ispravka vrijednosti iznose 29.566.218,00 kn (od čega su dospjela u iznosu od 29.237.733,00 kn i nedospjela u iznosu od 328.485,00 kn). Društvo je u prijašnjim godinama obavilo ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca (najvećim dijelom odnosi se na spor s unajmiteljem broda, zbog nastale štete na brodu u iznosu od 25.656.090,00 kn) u iznosu od 25.876.467,00 kn te u 2019. u iznosu od 1.163.604,00 kn. Osim toga, otpisana su prije ispravljena potraživanja od tri kupca u iznosu od 273.771,00 kn. Za sporna potraživanja, Društvo pokreće postupke prisilne naplate, redovno prijavljuje potraživanja u stečajnu masu, odnosno vodi postupke (arbitražne i sudske) kako bi osiguralo pravodobnu naplatu potraživanja.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja iznose 18.262.829,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na razgraničene troškove dokovanja šest brodova u iznosu od 17.074.061,00 kn. Troškovi dokovanja razgraničavaju se na pet godina za novije brodove te dvije i pol godine za starije brodove, u skladu s pravilima za tehnički nadzor pomorskih brodova koja utvrđuje Hrvatski registar brodova.

Kapital i rezerve koncem 2019. iskazani su u negativnom iznosu od 53.144.033,00 kn. Odnose se na temeljni (upisani) kapital u iznosu od 81.833.700,00 kn, rezerve u iznosu od 234.991.297,00 kn, preneseni gubitak iz prethodnih godina u iznosu od 76.169.960,00 kn te gubitak tekuće godine u iznosu od 293.799.070,00 kn. Ukupni (kumulirani) gubitak iznosi 369.969.031,00 kn. Na temelju odluke Glavne skupštine iz prosinca 2020. smanjen je temeljni kapital Društva za 65.466.960,00 kn (s 81.833.700,00 kn na 16.366.740,00 kn) te je smanjena nominalna vrijednost dionica za 40,00 kn (s 50,00 kn na 10,00 kn).

Obveze su koncem 2019. iznosile 502.931.712,00 kn. Odnose se na dugoročne obveze (prema poslovnim bankama za dugoročne kredite iz prijašnjih godina) u iznosu od 171.134.158,00 kn i kratkoročne obveze u iznosu od 331.797.554,00 kn.

Vrijednosno najznačajnije kratkoročne obveze odnose se na obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama u iznosu od 276.046.340,00 kn i obveze prema dobavljačima u iznosu od 44.652.396,00 kn.

Dugoročne obveze odnose se na obveze prema poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz listopada 2013. (za kupnju broda i obrtna sredstva) u iznosu od 135.924.181,00 kn, poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz srpnja 2016. (za obrtna sredstva) u iznosu od 26.010.934,00 kn te poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz svibnja 2015. (za obrtna sredstva) u iznosu od 9.199.043,00 kn.

Kratkoročne obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama u iznosu od 276.046.340,00 kn odnose se na obveze po dugoročnim kreditima (dio dugoročnih kredita čija je obveza dospjela u 2019.) prema poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditima iz prosinca 2010. i listopada 2013. (za financiranje gradnje broda i obrtna sredstva) u iznosu od 196.172.375,00 kn, poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz svibnja 2015. (za obrtna sredstva) u iznosu od 18.398.087,00 kn, poslovnoj banci na temelju dva ugovora o kreditu iz lipnja 2012. (za restrukturiranje) u iznosu od 18.085.629,00 kn, poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz srpnja 2016. (za obrtna sredstva) u iznosu od 14.187.778,00 kn te obveze za kamate u iznosu od 29.202.471,00 kn.

Vrijednosno značajnije obveze za kredite odnose se na obveze prema poslovnoj banci na temelju ugovora o kreditu iz prosinca 2010. i listopada 2013. za kupnju broda Bene, izgradnju broda Solin i obrtna sredstva u iznosu od 332.096.556,00 kn te poslovnoj banci za financiranje obrtnih sredstva u iznosu od 40.198.712,00 kn.

S poslovnim bankom zaključen je u prosincu 2010. ugovor o dugoročnom kreditu (za financiranje gradnje broda Solin) u iznosu od 33.000.000,00 USD, uz kamatnu stopu LIBOR + 3,0 %. Ugovoreno je dospijeće prvog anuiteta u kolovozu 2011., a rok dospijeća je svibanj 2018. U svrhu osiguranja povrata kredita, banka je upisala hipoteku na brodove Peristil i Sveti Dujam. Prema dodatku ugovora iz studenoga 2016., dogovoren je moratorij otplate glavnice do veljače 2018. Društvu je od svibnja 2018. obračunavana redovna i zatezna kamata. S istom poslovnim bankom zaključen je u listopadu 2013. ugovor o dugoročnom kreditu (za kupnju broda Bene i obrtna sredstva) u iznosu od 30.000.000 USD, uz kamatnu stopu LIBOR + 2,98 %. Dospijeće prvog anuiteta ugovoreno je u listopadu 2014., a krajnji rok dospijeća ugovoren je u srpnju 2021. i 2023. (ugovoren je rok vraćanja od sedam godina i devet mjeseci od dana korištenja, odnosno devet godina i devet mjeseci od dana korištenja). U svrhu osiguranja povrata kredita, banka je upisala hipoteke na brodove Solin i Bene. Koncem 2019. obveze za kredite (glavnica) iznosile su 332.096.556,00 kn i kamate 21.172.230,00 kn. Od toga se na dugoročne obveze odnosi 135.924.181,00 kn, a kratkoročne obveze 196.172.375,00 kn. Prema pismu namjere poslovne banke iz siječnja 2019., predviđen je reprogram kredita zajedno s kreditom za financiranje gradnje broda. Na temelju odluke banke o namjeri prestanka kreditiranja brodarškog sektora i prestanka restrukturiranja postojećih kredita u brodarstvu, Društvo je u ožujku 2020. podmirilo obveze prema banci (glavnica) u iznosu od 180.617.326,00 kn (zaduživanjem kod američkog financijskog fonda), a obveze za glavnice i kamate u iznosu od 182.747.926,00 kn banka je otpisala.

S poslovnim bankom zaključen je u srpnju 2016. ugovor o dugoročnom kreditu (za obrtna sredstva) u iznosu od 6.045.000,00 USD, uz kamatnu stopu od 5,18 % godišnje. Ugovorena je otplata glavnice tromjesečno, prvi anuitet dospio je u rujnu 2018., a krajnji rok dospijeća je rujna 2022.

U svrhu osiguranja povrata kredita, banka je upisala hipoteku na nekretninama Društva.

Koncem 2019. obveza za glavnice kredita iznosila je 40.198.712,00 kn i kamate 5.339.360,00 kn. Prema odluci banke iz srpnja 2020., Društvu je odobren moratorij na otplate kredita do konca 2020. zbog pogođenosti poslovanja epidemijom koronavirusa.

U 2020. Društvo se zadužilo kod poslovnih banaka i američkog financijskog fonda u iznosu od 278.344.000,00 kn. Do vremena obavljanja revizije (prosinac 2020.) podmirjene su obveze po postojećim kreditima u iznosu od 380.743.780,00 kn, od čega je Društvo podmirilo obveze zaduživanjem kod poslovnih banaka u iznosu od 194.148.092,00 kn, obveze za glavnice i kamate po kreditima dvije poslovne banke u iznosu od 185.915.395,00 kn banke su otpisale, a iz vlastitih sredstava Društva podmirjene su obveze u iznosu od 680.293,00 kn. Društvo se zadužilo kod američkog financijskog fonda u iznosu od 25.500.000,00 USD u protuvrijednosti od 175.344.000,00 kn (podmirenje kreditnih obveza prema poslovnoj banci), poslovne banke u iznosu od 55.000.000,00 kn (podmirenje obveza prema četiri poslovne banke, dobavljačima, plaće pomorcima) te poslovne banke u iznosu od 48.000.000,00 kn (podmirenje obveza prema dvije poslovne banke, dobavljačima, plaće pomorcima).

Obveze prema dobavljačima koncem 2019. iznosile su 44.652.396,00 kn. Vrijednosno značajnije odnose se najvećim dijelom na obveze prema inozemnim dobavljačima (dokovanje i popravci na brodu, rezervni dijelovi i održavanje brodova, gorivo, mazivo, boja za brodove, hrana i potrošni materijal) u iznosu od 13.743.607,00 kn i obveze iz prijašnjih godina u iznosu od 9.291.326,00 kn (premije osiguranja brodova u iznosu od 6.220.647,00 kn i naknada za ugovorene poslove kadrovskotehničkog menadžmenta u iznosu od 3.070.679,00 kn) za koje se vode sudski postupci.

c) Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

U okviru Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti sastavljen je Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ostala sveobuhvatna dobit iskazana je u iznosu od 8.115.876,00 kn. Odnosi se na dobit od tečajnih razlika nastalih iz preračuna financijskih izvještaja ovisnih društava u hrvatske kune, s obzirom na to da je funkcionalna valuta ovisnih društava američki dolar. Preračun inozemnog poslovanja obavljen je u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 21 – Učinci promjena tečaja stranih valuta. S obzirom na to da je gubitak razdoblja iskazan u iznosu od 293.799.070,00 kn, sveobuhvatni gubitak koncem 2019. iskazan je u iznosu od 285.683.194,00 kn.

d) Revizija godišnjih financijskih izvještaja

U skladu s odredbama članka 20. Zakona o računovodstvu, obavljena je revizija financijskih izvještaja Društva i njegovih ovisnih društava (Grupa) za 2019., koji obuhvaćaju konsolidirani Izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2019. godine, konsolidirani Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, konsolidirani Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice i konsolidirani Izvještaj o novčanim tokovima za tada završenu godinu te Bilješke uz konsolidirane financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema mišljenju neovisnog revizora o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja Grupe za 2019., osim za učinke pitanja opisanog u revizorskom izvješću u odjeljku Osnova za mišljenje s rezervom, financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani financijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2019., konsolidiranu financijsku uspješnost te njegove konsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, koje je usvojila Europska unija.

Osnova za mišljenje s rezervom

Prilikom transakcija s gorivom, gdje Grupa ima obvezu otkupa goriva po ugovorenoj cijeni, Grupa je priznavala iste kao prodaju goriva. Navedeno nije u skladu s Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 15: Ugovori s kupcima, kako kupac ne preuzima nadzor nad imovinom jer ima ograničenu sposobnost upravljanja upotrebom imovine i ostvarivanja gotovo svih preostalih koristi iz nje iako ima fizičko vlasništvo nad imovinom. Na osnovi pribavljenih revizijskih dokaza, učinak navedenog odstupanja od Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 na financijske izvještaje za 2019. i 2018. nije utvrđen.

III. REVIZIJA ZA 2019.

Postupci revizije provedeni su od 26. lipnja 2020. do 7. travnja 2021.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem subjekta.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijevare ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o računovodstvu
2. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o računovodstvu
2. Zakon o trgovačkim društvima
3. Zakon o tržištu kapitala (Narodne novine 65/18)
4. Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)
5. Pomorski zakonik (Narodne novine 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15 i 17/19)
6. Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 115/16 i 106/18)
7. Zakon o porezu na dobit (Narodne novine 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16 i 106/18)
8. Zakon o radu (Narodne novine 93/14 i 127/17)
9. Zakon o reviziji (Narodne novine 127/17)
10. Odluka o donošenju Kodeksa korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice i udjele (Narodne novine 132/17)
11. Odluka o donošenju Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2019. – 2020. (Narodne novine 48/19)
12. Zakon o pravu na pristup informacijama, članak 10. (Narodne novine 25/13 i 85/15)

13. Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14)
14. Odluka o iznosu naknade članovima nadzornih odbora i upravnih vijeća, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske (travanj 2009.)
15. Odluka o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprave trgovačkih društava, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske
16. Nacionalni kolektivni ugovor za hrvatske pomorce na brodovima u međunarodnoj plovidbi 2019. – 2020.
17. Statut (rujan 2017. i studeni 2019.)
18. Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta
19. Pravilnik o radu (srpanj 2014., svibanj 2015. i kolovoz 2017.)
20. Priručnik Uprave (siječanj 2012.)
21. Poslovnik upravljanja kvalitetom (siječanj 2012.).

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Društva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama Društva. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima Društva. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s poslovnim događajima.

Nalaz za 2019.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje, računovodstveno poslovanje, financijski izvještaji, prihodi, rashodi, imovina, obveze te nabava.

Obavljenom revizijom za 2019. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje, rashode i nabavu.

1. Planiranje

1.1. Društvo je u prosincu 2018. donijelo Financijski plan za 2019., a izmjene Financijskog plana u ožujku 2019.

Financijskim planom planirani su prihodi u iznosu od 240.214.854,00 kn, rashodi u iznosu od 238.858.690,00 kn te dobit u iznosu od 1.356.164,00 kn. Izmjenama Financijskog plana prihodi su planirani u iznosu od 237.162.334,00 kn, rashodi u iznosu od 242.347.536,00 kn te je planiran gubitak u iznosu od 5.185.202,00 kn.

Vrijednosno značajniji planirani prihodi odnose se na operativne prihode u iznosu od 150.305.188,00 kn i prihode od prodaje goriva u iznosu od 79.035.418,00 kn. Vrijednosno značajniji planirani rashodi odnose se na troškove tekućeg održavanja u iznosu od 83.795.093,00 kn, troškove goriva u iznosu od 78.646.146,00 kn, amortizaciju u iznosu od 42.148.528,00 kn i troškove kamata u iznosu od 19.732.165,00 kn. Prihodi i rashodi nisu planirani prema računima iz računskog plana koje Društvo primjenjuje odnosno financijskim izvještajima, čime je otežana usporedba planiranih i ostvarenih iznosa.

Prihodi su ostvareni u iznosu od 177.427.651,00 kn, što je 59.734.683,00 kn manje u odnosu na plan. Rashodi su ostvareni u iznosu od 471.226.721,00 kn, što je 228.879.185,00 kn više od plana. Gubitak tekuće godine ostvaren je u iznosu od 293.799.070,00 kn. S obzirom na to da su odstupanja ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane značajna, proizlazi da prihodi i rashodi nisu realno planirani te ih je trebalo izmjenama Financijskog plana realnije planirati.

Državni ured za reviziju preporučuje sastavljati financijski plan prema računima iz računskog plana koje Društvo primjenjuje odnosno financijskim izvještajima kako bi podaci o planiranim prihodima i rashodima bili usporedivi s ostvarenim prihodima i rashodima iskazanima u financijskim izvještajima.

Nadalje, preporučuje u slučaju značajnijih odstupanja ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane tijekom godine realnije planirati prihode i rashode te pratiti ostvarenje financijskog plana radi pravodobnog donošenja poslovnih odluka.

1.2. Društvo prihvaća preporuku u vezi s planiranjem. Navodi da se financijski plan sastavlja u formi internog management izvješća sa stavkama prihoda i troškova klasificiranim na način koji je specifičan za djelatnost međunarodnog pomorskog prijevoza. Navedeno management izvješće priprema se u okviru obrade unutar postojećeg računovodstvenog sustava te je praćenje ostvarenja po pojedinim razdobljima u odnosu na financijski plan moguće samo ako su oba izvješća sastavljena na istovjetan način.

Financijski plan koji je pripremljen u formi management izvješća dostavlja se Nadzornom odboru i svim bankama vjerovnicima. Nadalje, obrazlaže da je osobito važno da pri iznalaženju potrebnih financijskih sredstava na međunarodnom financijskom tržištu planske i realizirane veličine budu iskazane na način specifičan za djelatnost Društva i prihvaćen od vjerovnika koji financiraju brodarstvo. U vezi s odstupanjem ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na financijski plan, navodi da je jedan od razloga volatilitet tržišta međunarodnog pomorskog prijevoza, koji ovisi o kretanjima gospodarstva na globalnoj razini na koja utječu mnogi faktori. Velike oscilacije bile su osobito izražene tijekom prošle godine koju je obilježila globalna pandemija s teško predvidivom dinamikom kretanja. Društvo navodi da prihvaća preporuku da se, u slučaju značajnih promjena pojedinih stavki financijskog plana, financijski plan revidira na polugodišnjoj bazi.

2. Računovodstveno poslovanje

2.1. Društvo je obvezno voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

U okviru drugih poslovnih prihoda iskazani su prihodi od prodaje goriva u iznosu od 49.794.490,00 kn, a u okviru materijalnih troškova iskazani su troškovi za gorivo u iznosu od 59.581.304,00 kn. Društvo je na računu prihoda od prodaje goriva iskazalo uplate naručitelja broda za gorivo koje se nalazi u brodu kod preuzimanja broda od Društva, a na računu troškova za gorivo plaćeno gorivo koje je Društvo otkupilo od naručitelja kod povrata broda. Osim evidentiranja uplata Društva, na računu troškova za gorivo evidentirani su i troškovi za gorivo koje je Društvo nabavljalo tijekom godine te nije vidljivo za koji iznos je Društvo otkupilo goriva od naručitelja.

Prema brodarskim ugovorima na vrijeme, koje je Društvo zaključilo s naručiteljima broda, predviđeno je da naručitelj kod preuzimanja broda preuzima i plaća gorivo koje se nalazi na brodu, a da kod povrata broda vrati Društvu približno jednaku količinu goriva koju je preuzeo, a koju Društvo preuzima i otkupljuje (po jednakoj cijeni).

Temeljno načelo Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 – Ugovori s kupcima je da subjekt priznaje prihode na temelju prijenosa obećanih dobara odnosno usluga na kupca u visini naknade na koju očekuje da je ima pravo ostvariti u zamjenu za prenesena dobra odnosno usluge. Prema točkama 31., 33. i 34. navedenog Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja, Društvo treba priznati prihod kada ispuni obvezu izvršenja tako što kupcu prenese obećanu imovinu. Imovina je prenesena kada kupac stekne kontrolu nad tom imovinom. Kontrola nad imovinom se odnosi na sposobnost usmjeravanja njene upotrebe i ostvarivanja gotovo svih preostalih koristi od imovine, a uključuje sposobnost sprječavanja da drugi subjekti upravljaju korištenjem imovine i ostvaruju koristi od iste. Prilikom procjene toga stječe li kupac kontrolu nad imovinom, subjekt treba uzeti u obzir svaki ugovor o ponovnom otkupu imovine.

Prema točkama B66., B67., B68. i B69. Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, ako subjekt ima obvezu otkupa imovine (terminski ugovor ili opcija kupovine), kupac ne stječe kontrolu nad imovinom jer je sposobnost kupca da upravlja imovinom i ostvaruje gotovo sve preostale koristi od nje ograničena, čak iako kupac može imati fizičko vlasništvo nad imovinom.

Stoga subjekt treba obračunati ugovor kao najam u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 17 – Najmovi (od 1. siječnja 2019. Međunarodni standard financijskog izvještavanja 16 – Najmovi), u slučaju da Društvo može ili mora otkupiti imovinu za iznos koji je manji od izvorne prodajne cijene imovine, ili kao sporazum financiranja u slučaju da subjekt može ili mora otkupiti imovinu za iznos koji je jednak ili veći od izvorne prodajne cijene imovine. Ako je ugovor o otkupu sporazum financiranja, subjekt treba nastaviti priznavati imovinu, kao i priznati financijsku obvezu za eventualnu naknadu primljenu od kupca. Ako opcija istekne neiskorištena, subjekt treba prestati priznavati obvezu i priznati prihod.

S obzirom na to da kontrola nad gorivom ne prelazi na naručitelja jer Društvo ima obvezu otkupa vraćenog goriva po jednakoj cijeni, Društvo je trebalo uplate naručitelja za gorivo kod preuzimanja broda evidentirati na računu obveza za primljene naknade, a gorivo koje je Društvo otkupilo od naručitelja kod povrata broda evidentirati kao podmirenje obveze za primljene naknade, uz nastavak priznavanja zaliha goriva. Razlike koje bi nastale između plaćenog i otkupljenog goriva Društvo je trebalo evidentirati na računu prihoda od prodaje goriva, odnosno na računu troškova za gorivo, uz istodobno evidentiranje promjena zaliha goriva.

Društvo je na računu prihoda od prodaje goriva evidentiralo sve uplate naručitelja broda za gorivo, na računu troškova za gorivo sve isplate Društva za otkupljeno gorivo, a zalihe goriva nisu vođene, umjesto da je evidentiralo razliku između iznosa koje su naručitelji uplatili i iznosa koje je Društvo isplatilo za otkupljeno gorivo uz nastavak priznavanja zaliha goriva te nije vidljivo za koliko su prihodi od prodaje goriva i troškovi goriva više iskazani.

Državni ured za reviziju nalaže gorivo koje je platio naručitelj kod preuzimanja broda i gorivo koje je Društvo otkupilo od naručitelja evidentirati na računu obveza za primljene naknade uz istodobno priznavanje zaliha goriva, a razlike utvrđene konačnim obračunom evidentirati na računu prihoda od prodaje goriva ili troškova za gorivo u skladu s odredbama Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.

U okviru drugih vanjskih troškova evidentirani su troškovi za usluge dva odvjetnička društva i odvjetnika u iznosu od 211.497,00 kn. Na temelju ugovora o pružanju odvjetničkih usluga zaključenih s Društvom u studenome 2012. te svibnju i rujnu 2016., ugovoreno je da odvjetnička društva i odvjetnik daju pisane i usmene savjete iz raznih grana prava, izrađuju ugovore, opće i pojedinačne akte te zastupaju Društvo u kaznenim, prekršajnim, parničnim, izvanparničnim, ovršnim, upravnim i drugim postupcima pred nadležnim sudovima. Plaćanja su obavljena na temelju ispostavljenih mjesečnih računa, u paušalnim iznosima. Uz pojedine račune za navedene usluge nije priložena specifikacija obavljenih usluga te nije vidljiva vrsta usluga i vrijeme kada su usluge obavljene. Ugovorima je utvrđena obveza dostave izvješća o tijeku postupka za povjerenost zastupanje pred sudovima i državnim tijelima, koja su odvjetnička društva i odvjetnik Društvu dostavili koncem godine.

Državni ured za reviziju preporučuje, pri ugovaranju odvjetničkih usluga, ugovoriti obvezu izdavanja računa s priloženom specifikacijom obavljenih usluga. Specifikacija obavljenih usluga trebala bi poslužiti kao podloga za analizu opravdanosti navedenog načina povjeravanja poslova odvjetničkih usluga.

2.2. *Društvo prihvaća nalog i preporuku Državnog ureda za reviziju. U vezi s evidentiranjem goriva Društvo navodi da će kupoprodajne transakcije s gorivom iskazane u obračunima unajmitelja evidentirati uz priznavanje zaliha goriva, a razlike utvrđene konačnim obračunom evidentirati kao prihod od prodaje goriva ili troškove goriva, u skladu s odredbama Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Također, navodi da će navedena korekcija biti uključena u revidirana financijska izvješća za 2020. U vezi s odvjetničkim uslugama, Društvo navodi da će kod budućeg ugovaranja odvjetničkih usluga ugovoriti obvezu izdavanja računa s priloženom specifikacijom obavljenih usluga u dogovoru s odvjetnicima.*

3. Rashodi

3.1. Rashodi su ostvareni u iznosu od 471.226.721,00 kn, a vrijednosno značajniji su troškovi vrijednosnih usklađenja u iznosu od 221.061.185,00 kn ili 46,9 %, materijalni troškovi u iznosu od 85.529.575,00 kn ili 18,2 %, drugi troškovi u iznosu od 85.016.276,00 kn ili 18,0 % i amortizacija u iznosu od 42.584.087,00 kn ili 9,0 % ukupnih rashoda.

Troškovi osoblja ostvareni su u iznosu od 4.923.519,00 kn. Odnose se na brutoplaće u iznosu od 4.232.976,00 kn i doprinose na plaće u iznosu od 690.543,00 kn. U okviru troškova osoblja evidentirani su troškovi za dodatke za uspješnost na radu u brutoiznosu od 338.625,00 kn. Dodaci za uspješnost na radu isplaćeni su za 22 zaposlenika, u netoiznosu od 200,00 kn do 3.800,00 kn mjesečno.

Prema Pravilniku o radu iz srpnja 2014., zaposleniku Društva koji obavlja posebne i radne zadatke radnog mjesta u opsegu i kvaliteti koja premašuje uobičajene rezultate, poslodavac isplaćuje povećanu plaću, a odluku o isplati stimulativnog dijela plaće donosi Uprava na prijedlog osobe koja neposredno nadgleda rad radnika, odnosno u visini utvrđenoj od ovlaštenog rukovoditelja Društva.

Društvo nije utvrdilo kriterije za obračun i isplatu dodatka za uspješnost na radu s osnove ostvarenih rezultata rada, a koji trebaju biti mjerljivi (opis kriterija, broj bodova za svaki kriterij, najmanji broj bodova koji je uvjet za ostvarivanje prava i drugo). Dodaci za uspješnost na radu isplaćivani su na prijedlog neposrednog rukovoditelja i na temelju mjesečnih odluka Uprave u kojima nije navedena vrsta obavljenih poslova, a kriteriji na temelju kojih su zaposlenicima za ostvarene natprosječne rezultate rada isplaćeni dodaci za uspješnost na radu nisu utvrđeni.

Državni ured za reviziju preporučuje utvrditi mjerljive kriterije za obračun i isplatu dodataka za uspješnost na radu s osnove ostvarenih rezultata rada zaposlenika, kako bi se osigurala opravdanost, transparentnost i jednoobraznost procesa njihove dodjele. Nadalje, preporučuje u odlukama o isplati dodatka za uspješnost na radu navesti vrstu obavljenog posla za koji je ostvaren dodatak.

Rashodi za naknade članovima Nadzornog odbora iskazani su u brutoiznosu od 140.562,00 kn. Prema Statutu Društva, Nadzorni odbor ima pet članova. Tijekom 2019. održano je pet sjednica Nadzornog odbora, a Nadzorni odbor je u skladu s odredbom članka 45. Statuta obavljao nadzor nad vođenjem Društva. Naknade za rad članovima Nadzornog odbora isplaćivane su u skladu s Odlukom o iznosu naknade članovima nadzornih odbora i upravnih vijeća, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u travnju 2009., u netoiznosu od 2.000,00 kn, po članu.

Naknada je isplaćivana mjesečno, bez obzira na broj održanih sjednica.

Državni ured za reviziju preporučuje preispitati opravdanost isplate nagrade članovima Nadzornog odbora u mjesečnom iznosu umjesto prema broju održanih sjednica na kojima su sudjelovali.

- 3.2. *Društvo prihvaća preporuku u vezi s utvrđivanjem mjerljivih kriterija za obračun i isplatu dodataka za uspješnost na radu. Navodi da će izraditi mjerljive kriterije za obračun i isplatu dodataka za uspješnost na radu s osnove ostvarenih rezultata rada te ubuduće u odlukama o isplati bonusa navesti vrstu obavljenog posla na temelju kojeg je ostvaren dodatak za uspješnost na radu.*

U vezi s isplatom naknada članovima Nadzornog odbora, Društvo navodi da su sve isplate obavljene u skladu s odredbama Statuta i Odluke Vlade Republike Hrvatske, kojom je utvrđena maksimalna visina naknade u netoiznosu od 2.000,00 kn mjesečno. Također, navodi da su u skladu s navedenom Odlukom obavljene izmjene Statuta Društva, koje je u okviru odluka Skupštine odobrio većinski vlasnik odnosno Republika Hrvatska.

4. Nabava

- 4.1. Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. U 2019. provodilo je nabavu roba, radova i usluga prema Priručniku Uprave i Pravilniku o kvaliteti iz siječnja 2012.

Državni ured za reviziju obavio je u listopadu 2017. reviziju učinkovitosti nabave od 2014. do 2016. te je predložio Društvu donijeti pisane procedure za planiranje nabave kojima bi se odredile obveze i odgovornosti sudionika u procesu planiranja, tijekom kolanja i čuvanja dokumentacije na osnovi koje se sastavlja plan nabave, faze i rokovi planiranja te podaci koje trebaju sadržavati zahtjevi organizacijskih jedinica za nabavu. Predložio je donositi planove nabave te ih objavljivati na mrežnim stranicama, općim aktom urediti obvezu prijavljivanja sukoba interesa te redovito pribavljati izjave o nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave. Nadalje, predložio je općim aktom urediti provedbu postupaka nabave svih roba, radova i usluga, uspostaviti registar dokumentacije i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu, za nabavu usluga remonta brodova prikupljati više ponuda u skladu s unutarnjim aktom te pri izboru načina nabave prednost dati otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurencija u danim okolnostima.

U prosincu 2019. Državni ured za reviziju obavio je provjeru provedbe danih preporuka za reviziju učinkovitosti nabave od 2014. do 2016. te je ocijenjeno da nije postignut zadovoljavajući napredak, jer navedene preporuke nisu provedene.

Financijskom revizijom za 2019. utvrđeno je da je donesen Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, a za nabavu usluga remonta brodova prikupljano je više ponuda (pozivi za dostavu ponuda poslani su na adrese jedanaest gospodarskih subjekata) u skladu s Priručnikom Uprave. Osim toga, utvrđeno je da nije donesen unutarnji akt kojim bi se uredio postupak planiranja nabave, nije donesen plan nabave, nisu redovito pribavljane izjave o nepostojanju sukoba interesa od zaposlenika uključenih u postupke nabave te nije uspostavljen registar dokumentacije za nabavu i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu. Isto tako, pri izboru načina nabave nije dana prednost otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurencija u danim okolnostima.

Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave donesen je u listopadu 2020. Prema navedenom Pravilniku, nabava roba, radova i usluga procijenjene vrijednosti manje od 20.000,00 kn provodi se slanjem poziva za dostavu ponuda na adresu jednog gospodarskog subjekta, a nabava procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 20.000,00 kn do 200.000,00 kn za robu i usluge te do 500.000,00 kn za radove slanjem poziva za dostavu ponuda na adrese najmanje tri gospodarska subjekta i/ili objavom poziva na internetskim stranicama Društva.

Prema podacima Društva, u 2019. nabavljeno je roba, radova i usluga u vrijednosti od 62.346.051,00 kn, od čega je Društvo za nabavu u vrijednosti od 47.983.139,00 kn ili 77,0 % prikupljalo ponude, dok za nabavu u vrijednosti od 14.362.912,00 kn ili 23,0 % ponude nisu prikupljane, a odabir dobavljača obavljen je izravnim ugovaranjem. Društvo je odabiralo dobavljače izravnim ugovaranjem za usluge popravaka i održavanja brodova u vrijednosti od 6.843.803,00 kn, usluge posrednika, brokera i agencija u vrijednosti od 5.694.212,00 kn, nabavu roba, radova i usluga za potrebe poslovanja ureda u Splitu (intelektualne usluge, usluge čuvanje imovine, uredski materijal, potrošni materijal, sitni inventar, električna energija) u vrijednosti od 1.351.421,00 kn te usluge mobilne komunikacije za brodove u vrijednosti od 473.476,00 kn. Pri izboru načina nabave Društvo nije dalo prednost otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurencija u danim okolnostima.

Postupcima revizije obuhvaćena je nabava u vrijednosti od 15.731.112,00 kn ili 25,2 % ukupne vrijednosti nabave. Revizijom su obuhvaćeni troškovi remonta brodova u vrijednosti od 5.989.792,00 kn, goriva u vrijednosti od 5.089.524,00 kn, osiguranja trupa i stroja brodova u vrijednosti od 3.248.682,00 kn, namirnica i potrošnog materijala u vrijednosti od 342.572,00 kn te rezervnih dijelova u vrijednosti od 308.272,00 kn, za koje su prikupljane ponude. Za nabavu od inozemnih dobavljača u vrijednosti od 14.978.842,00 kn poslani su pozivi za dostavu ponuda na adrese 25 gospodarskih subjekata. Pregledom predmeta nabave utvrđeno je da je za usluge remonta brodova (Bene i Trogir) poslano jedanaest upita za dostavu ponuda, a odabrane su ponude od dva inozemna brodogradilišta. Za nabavu goriva za brodove (Split, Bene i Trogir) poslana su četiri upita za dostavu ponuda, a odabrane su tri ponude. Za usluge osiguranja trupa i stroja svih šest brodova poslana su dva upita za dostavu ponuda, a odabrana je jedna ponuda. Za nabavu namirnica i potrošnog materijala za brodove (Split i Peristil) poslano je šest poziva za dostavu ponuda, a odabrane su tri ponude, dok je za nabavu rezervnih dijelova za brodove (Split, Sveti Dujam i Trogir) poslano jedanaest upita za dostavu ponuda, a odabrano je sedam ponuda. Također su obuhvaćeni troškovi ureda u Splitu (revizorske usluge, usluge financijskog savjetovanja, odvjetničke usluge, druge intelektualne usluge) u vrijednosti od 752.270,00 kn, za koje je odabir dobavljača obavljen bez prikupljanja ponuda odnosno izravnim ugovaranjem.

Državni ured za reviziju preporučuje pri izboru načina nabave prednost dati otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurencija u danim okolnostima. Preporučuje unutaršnjim aktom urediti planiranje nabave, odnosno obveze i odgovornosti pojedinih sudionika u procesu planiranja, tijekom kolanja i čuvanja dokumentacije na temelju koje se sastavlja plan nabave, faze i rokove planiranja te podatke koje trebaju sadržavati zahtjevi organizacijskih jedinica za nabavu. Preporučuje donijeti plan nabave te uspostaviti registar dokumentacije za nabavu i središnje mjesto pohranjivanja dokumentacije za nabavu.

Isto tako, preporučuje redovito pribavljati izvještaje o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave te izvještaje ažurirati bez odgađanja ako nastupe promjene, u cilju učinkovitog prepoznavanja, sprječavanja i uklanjanja sukoba interesa u vezi s postupcima nabave.

- 4.2. U Očitovanju Društvo navodi da su operativni troškovi brodova i drugi troškovi poslovanja u 2019. iznosili 122.124.421,00 kn. Odnose se na troškove goriva u iznosu od 59.581.304,00 kn, troškove za materijal i rezervne dijelove u iznosu od 23.679.311,00 kn, troškove osiguranja u iznosu od 8.160.439,00 kn, troškove dokovanja u iznosu od 5.989.791,00 kn, troškove popravaka i održavanja u iznosu od 6.843.803,00 kn, troškove posrednika, brokera i agencija u iznosu od 5.694.212,00 kn, druge troškove u iznosu od 9.159.865,00 kn, troškove usluga u iznosu od 1.668.771,00 kn, bankarske provizije u iznosu od 923.852,00 kn te troškove sirovina u iznosu od 423.073,00 kn. U vezi s preporukom da se pri izboru načina nabave prednost da otvorenim postupcima nabave kako bi se omogućila najveća konkurentnost u danim okolnostima, Društvo navodi da je preporuka provedena u mjeri u kojoj je to bilo moguće. Obrazlaže da je za nabavu u vrijednosti od 77,0 % prikupljalo ponude u mjeri u kojoj je to bilo moguće (dvije ili više ponuda). U navedenu grupu uključene su robe, radovi i usluge u vezi s operativnim troškovima brodova (gorivo, hrana, potrošni materijal, rezervni dijelovi, osiguranje, dokovanje). Najveći dio navedenih roba isporučuje se prema zahtjevima broda u ograničenom roku, koji je određen ugovorenim dinamikom obavljanja brodskih operacija koje se odvijaju diljem svijeta. Zbog navedenih razloga i kratkoće vremena često je neophodno koristiti usluge lokalnih dobavljača, osobito kada je riječ o hrani i potrošnom materijalu. Navodi da je vrijeme i brzina isporuke od velike važnosti jer dan čekanja na isporuku nekog potrošnog materijala zbog 100,00 USD ili 200,00 USD niže cijene može značiti gubitak od 9.000,00 USD dnevne najamnine, koliko je iznosio prosjek u 2019. Također, navodi da za ovakvu vrstu roba, usluga i radova nije moguće provoditi otvorene postupke nabave koji uključuju definirane minimalne rokove, ali traženjem više ponuda u mjeri u kojoj je moguće, nastojat će omogućiti najveću konkurenciju u danim okolnostima, kao što je činilo i do sada. U vezi s nabavom roba, radova i usluga u vrijednosti od 23,0 % ukupne nabave, navodi da nisu prikupljane ponude jer se radi o pojedinim vrstama troškova za koje nije moguće provoditi postupke nabave putem upućivanja ponuda ili nije prihvatljivo zbog određenih razloga.

Društvo navodi da su, u okviru operativnih troškova brodova, troškovi popravaka i održavanja brodova usko vezani uz troškove rezervnih dijelova. Popravke obavljaju osposobljeni serviseri, ovlašteni od klase, registra brodova i isporučitelja opreme, radi garancije na opremu. Popravci i održavanje se uobičajeno obavljaju u okviru redovnog dokovanja broda, ali postoje i slučajevi neočekivanih kvarova koji se ne mogu planirati. U vezi s troškovima posrednika, brokera i agencija, navodi da se odnose na proviziju koja se plaća brokerima koji posreduju kod traženja novog uposlenja broda i pronalaska unajmitelja, što je uobičajeno u brogarskom poslovanju. Obrazlaže da posluje s tri do četiri renomirane brokerske kuće, a trošak komisije iznosi od 3,75 % do 6,25 % od ugovorene najamnine. Navodi da se, s obzirom na navedeno, ova stavka može planirati u navedenom postotku od projicirane najamnine, ali nije predmet nabave.

Nadalje, navodi da su u okviru ostalih troškova sadržani lučki troškovi koji su kod ugovorenog vremenskog najma brodova trošak unajmitelja i ne mogu biti predmet nabave.

Ako je riječ o ugovorenom putovanju broda od luke ukrcaja do luke iskrcaja, trošak ide na račun Društva (u proteklih pet godina Društvo je imalo dva takva putovanja). Također, navodi da troškovi nastali zbog neočekivanog zastoja broda, neodgovarajuće brzine i prekomjerne potrošnje goriva uzrokuju odbitne stavke pri obračunu najamnine i ne mogu se planirati te nisu predmet nabave kao i troškovi franšize zbog neočekivane štete na brodu ili ozljede pomoraca, koji prema osiguranju idu na teret Društva.

Društvo navodi da su u okviru drugih troškova poslovanja sadržani troškovi usluga, bankarskih provizija i troškovi sirovina. Za troškove usluga (poštanske usluge, intelektualne usluge, usluge odvjetnika, ugovori o djelu, usluge tekućeg održavanja, komunalne usluge, usluge čuvanja imovine, prijevozne usluge, druge usluge, reprezentacija) navodi da nisu predmet nabave ili su zbog prirode usluge bile predmet izravnog ugovaranja, a za bankarske provizije da nisu predmet nabave. Obrazlaže da za usluge komercijalne revizije, zbog interesa međunarodnih kreditora, pri izboru revizora prioritet imaju renomirane međunarodne revizorske kuće, usluge odvjetnika odnose se na odvjetnike koji zastupaju Društvo u pravnim predmetima, a usluge čuvanja imovine (bile su predmet nabave) obavlja isto zaštitarsko društvo na temelju zaključenog ugovora. U vezi s troškovima sirovina koje se, između ostalog, odnose na gorivo i mazivo odnosno na troškove zajedničke kotlovnice Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Društva, navodi da je zbog problema s likvidnošću u posljednjem razdoblju gorivo nabavljano od navedenih subjekata te je u skladu s vlasničkim udjelom pripadajući dio prefakturiran na teret Društva. Za potrošni materijal i sitni inventar navodi da je predmet nabave s udjelom od 0,13 % ukupnog troška.

U vezi s donošenjem unutarnjeg akta kojim bi se odredile obveze i odgovornosti sudionika u procesu planiranja, tijek kolanja i čuvanja dokumentacije, na osnovi koje se sastavlja plan nabave, faze i rokovi planiranja te podaci koje trebaju sadržavati zahtjevi organizacijskih jedinica za nabavu, Društvo navodi da je preporuka djelomično provedena. Navodi da su u proceduri trebovanja i zaprimanja u vezi s opskrbom brodova hranom, rezervnim dijelovima i potrošnim materijalom jasno naznačeni postupci svih sudionika u određenim fazama nabave hrane, potrošnog materijala i rezervnih dijelova.

U vezi s donošenjem plana nabave za poslovnu godinu, Društvo navodi da je preporuka djelomično provedena. Navodi da se koncem poslovne godine donosi financijski plan za sljedeću godinu na temelju realizacije troškova u prethodnom razdoblju i raspoloživim informacijama o eventualno dodatnim potrebnim ulaganjima. Financijski plan uključuje troškove tehničkog održavanja brodova raščlanjene po pojedinim stavkama.

Kod uspostavljanja registra dokumentacije za nabavu, Društvo navodi da se sva relevantna dokumentacija u vezi s nabavom za brodove (upiti brodova, korespondencija s dobavljačima, ponude dobavljača) nalazi arhivirana u tehničkoj službi odnosno službi nabave koja je dio tehničke službe (izuzetak su računi i potvrde s broda koji predstavljaju dio računovodstvene dokumentacije i podloga su za evidentiranje u poslovnim knjigama). U vezi s uspostavljanjem središnjeg mjesta pohranjivanja dokumentacije za nabavu, Društvo navodi da je svojstveno za obveznike javne nabave i da ne treba biti uspostavljeno u društvu koje nije obveznik javne nabave.

U vezi s preporukom da se redovito pribavljaju izjave o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa od svih zaposlenika uključenih u postupke nabave, Društvo navodi da će ubuduće pribaviti izjave o nepostojanju sukoba interesa zaposlenika uključenih u postupke nabave. Obrazlaže da se navedena izjava do sada nikada nije pribavljala od zaposlenika jer postoji opći akt koji uređuje obvezu prijavljivanja sukoba interesa, kojim je utvrđeno da zaposlenicima nije dopušteno vlasništvo ili članstvo u upravi ili nadzornim odborima drugih društava koja zaključuju poslove iz djelatnosti koju obavlja Društvo. Zaposlenici su obvezni prijaviti Upravi mogući sukob interesa u poslovanju s dobavljačima ili kupcima. Navodi da je uvidom u raspoloživu formu odnosno sadržaj tražene izjave navedena izjava prikladna za društva koja su obveznici javne nabave, a koja se bave uslužnim djelatnostima od javnog interesa.

Provedba naloga i preporuka

1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Društva za 2009., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje. Revizijom za 2019. provjereno je je li Društvo postupilo prema nalozima i preporuci danim u prošloj reviziji.

U tablici u nastavku navode se nalozi i preporuka iz prošle revizije i njihov status.

Tablica broj 4

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godina prošle revizije	Nalog ili preporuka	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka*	Status
	1	2	3	4	5
1.	Sustav unutarnjih kontrola	2009.	Razvijati sustav financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz studenoga 2009. u okviru Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu od 2010. do 2012.	-	u postupku provedbe
2.	Računovodstveno poslovanje	2009.	Obaviti godišnji popis u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu.	-	provedeno
3.	Troškovi osoblja i naknade članovima Nadzornog odbora	2009.	Plaću isplaćivati predsjedniku i članu Uprave te naknade članovima Nadzornog odbora u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske i poduzeti mjere za povrat više isplaćenih sredstava.	-	djelomično provedeno

*Društvo nije bilo obvezno dostaviti Plan provedbe naloga i preporuka nakon obavljene financijske revizije za 2009.

Obrazloženje dane preporuke koja je u postupku provedbe i naloga koji je djelomično proveden daje se u nastavku.

- U vezi s preporukom koja se odnosi na razvijanje sustava financijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru u skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz studenoga 2009., u okviru Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu od 2010. do 2012., utvrđeno je da akcijski plan za provođenje Antikorupcijskog programa za 2019. nije donesen. Skreće se pozornost na to da je u tijeku izrada Strategije za sprječavanje korupcije 2021. – 2030. te je potrebno razvijati antikorupcijske aktivnosti i sustav financijskog upravljanja i kontrola prema navedenoj Strategiji. Društvo je radi praćenja djelotvornosti sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, u listopadu 2020. prema odredbama Zakona o reviziji, imenovalo revizijski odbor u sastavu od tri člana.
- U vezi s nalogom koji se odnosi na isplatu plaće predsjedniku i članu Uprave te isplatu naknade članovima Nadzornog odbora, revizijom je utvrđeno da su plaće u 2019. isplaćene u skladu s Odlukom o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprave trgovačkih društava, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, a naknade članovima Nadzornog odbora u skladu s Odlukom o iznosu naknade članovima nadzornih odbora i upravnih vijeća, koju je također donijela Vlada Republike Hrvatske.

U vezi s nalogom koji se odnosi na povrat više isplaćenih sredstava za plaće predsjedniku i članu Uprave te članovima Nadzornog odbora, revizijom je utvrđeno da Društvo nije postupilo po danom nalogu, odnosno više isplaćena sredstva nisu vraćena niti je Društvo poduzimalo mjere za povrat sredstava.

Društvo je i nadalje u obvezi postupati prema preporuci i nalogu Državnog ureda za reviziju, koji nisu u cijelosti provedeni.

- 1.2. *U vezi s nalogom koji se odnosi na povrat više isplaćenih sredstava za plaće predsjedniku i članu Uprave te članovima Nadzornog odbora, Društvo navodi da je postupilo u skladu s mišljenjem odvjetnika te nisu poduzimane nikakve pravne radnje.*

IV. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

Nadzorni odbor:

Paško Karlo	predsjednik od 21. ožujka 2018. do 3. lipnja 2019.
Vesna Gudelj	članica od 1. srpnja 2017. do 2. prosinca 2019. predsjednica od 3. prosinca 2019.
Ksenija Košćević-Čuvalo	zamjenica predsjednice od 21. ožujka 2018.
Zoran Miletić	član od 8. rujna 2016. do 11. ožujka 2019.
Siniša Prnjak	član od 19. srpnja 2016.

Uprava:

Branimir Kovačić	predsjednik od 31. siječnja 2011.
Mario Radačić	član od 14. kolovoza 2015.
Dalibor Filipović	član od 1. kolovoza 2017. do 30. lipnja 2019.